

Sampo Seppänen

19.2.2026

Talousvaliokunta
Eduskunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: U 73/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa -asetus” perustamisesta vuosiksi 2028–2034, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta, (2) neuvoston päätökseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” (2028–2034) täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta, kyseiseen ohjelmaan osallistumista ja sen tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä päätöksen (EU) 2021/764 kumoamisesta, (3) neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ”Horisontti Eurooppa” täydentävän Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2032, yhteisön osuudesta ITER-hankkeeseen ja asetuksen (Euratom) 2025/1304 kumoamisesta, (4) neuvoston asetukseksi Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston avustushjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetuksen (EU) 2021/101 kumoamisesta ja (5) neuvoston asetukseksi välineen perustamisesta ydinturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä ja ydinlaitosten käytöstä poistamista varten vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (Euratom) 2021/100 ja (Euratom) 2021/948 kumoamisesta

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Horisontti Eurooppa

Kilpailukykyinen ja innovoiva EU pystyy olemaan jatkossa merkittävä toimija, luoden hyvinvointia kansalaisilleen. Puhtaan siirtymän investoinneista on käynnissä laaja kansainvälinen kilpailu. EU:n tulee olla tässä kilpailussa vahva, ilman että sisämarkkinoiden toimivuus heikentyy.

Uusien teknologioiden kehittämisellä ja käyttöönottolla on keskeinen rooli fossiilisista tuontipolttoaineista irtautumisessa, ilmastomuutoksen hillinnässä ja vähähiiliseen energiantuotantoon ja käyttöön siirtymisessä. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta johtaa tulevaisuudessa uusien puhtaiden teknologioiden tarjonnan lisääntymiseen. TKI-tuet lisäävät tarvittavia kannustimia kehittää riittävässä määrin teknologiaa. Innovaatiot ja puhtaan siirtymän investointien edistäminen tulee olla entistä suuremmassa roolissa EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä.

Komission ehdotuksessa Horisontti -ohjelman Pilari II:n (kilpailukyky ja yhteiskunta -osio) yksi painopistealue on puhdas siirtymä ja teollisuuden vähähiilistyminen. Painopisteeseen ehdotetaan 22 mrd. euron rahoitusta koko 2028-2034 rahoituskauden aikana.

- Pidämme valtioneuvoston tavoin EU:n tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen määrän kasvattamista kannatettavana sekä rahoituksen lisäämistä puhtaaseen siirtymään EU:n kilpailukyyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi perusteltuna.

On talouden kokonaistehokkuuden ja siten koko EU:n kannalta järkevämpää kehittää ja rakentaa yksittäisten jäsenvaltioiden asettamien valtiontukien sijasta EU:n laajuisia instrumentteja tukemaan EU:n kilpailukykyä ja puhdasta siirtymää. Rahoituksen allokaatio tulee perustua hankkeiden paremmuuteen ja teknologianeutraalisuus tulee näkyä kaikissa tuki-instrumenteissa.

- Komission ehdotuksessa Horisontti Eurooppa -ohjelman hankerahoituksen kriteerit olisivat huippulaatu (excellence) avoimen kilpailun perusteella, vaikuttavuus sekä toimeenpanon laatu ja tehokkuus. Pidämme tätä erinomaisena ja tuemme valtioneuvoston kantaa, jossa Horisontti Eurooppa -ohjelma jatkossakin rahoittaa huippututkimusta ja innovaatioita laatuperusteisesti ja avoimen kilpailun kautta.

Euratom

Euratom tutkimus- ja koulutusohjelma pyrkii komission mukaan vahvistamaan EU:n roolia ydinalan tutkimuksessa ja innovaatioissa, edistämään turvallista ja kestävä ydinenergian käyttöä sekä vastamaan tulevaisuuden energiahasteisiin. Suurin osa rahoituksesta suuntautuu fuusiovoimaan liittyvään tutkimukseen ja toimintaan. Fissiotutkimuksen rahoitus kokonaisuudessa jää selvästi vähäisemmäksi.

- Pidämme tervetulleena Euratomin rahoituksen jatkumista. Suomalaiset yritykset ovat hyötynet rahoituksesta tutkimusorganisaatioiden osaamisen karttumisen ja suoraan Euratomista rahoitettujen hankkeiden kautta. Näkemyksemme mukaan rahoitusta on syytä kohdentaa myös fissioenergian tutkimukseen ja innovointiin tarpeellisissa määrin.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry
Sampo Seppänen
Asiantuntija
sampo.seppanen@energia.fi